

הרב דוד פיינשטיין
ר"מ מפארת ירושלים
ניו יורק

ברין התולעים הנמצאים במים

אדי"ח 1234567

יום א' פרשת נצו"י תשס"ד לפ"ק.

הוצאת חמד

בעיר נוא יארק באמריקה נמצאים שרצים קטנים בהמים בכמה שכונות, ומפני טעמים אנו סוברים דצריך לסנן המים שם בכל העיר.

א השרצים האלו שנקראו "קופאפארס" מתים במים ונראים כנקודות לבנות במים, השרצים האלו מתים הם מחמת כמה סבות ["קלארין" בהמים ושאר סבות] ובעודם בחיים נראים הם לעין בקלות ע"י תנועתם במים, ונראים לא רק כשמסתכלים מקרוב, אלא אפילו מרחוק קצת. לא רק כשחמים בכלי זכוכית אלא בכל סתם כלי נראים לעין בלי שום בלי זכוכית המגדלת. ואפילו לאחר מיתתם נראים שרצים אלו כנקודות לבנות דקות. ולכן אע"ג דאינם נראים במיתתם כמו שרצים אלא כנקודות לבנות בעלמא, מ"מ אנו ידענו שהם ממין שרצים הנראים לעינים, כשהם עודם בחיים, ולעולם נשארים באיסורם. ולא דמי למה דהתירו האחרונים תולעים שאינם נראים אלא ב"מייקראסקאפ" דהתם כיון דא"א בשום אופן להזהר מהם בהכרח שאינם בכלל השקצים והרמשים שנאסרו בתורה [אגרו"מ ח"ב יו"ד סי' קמ"ו]. משא"כ בשרצים אלו דבעודם חיים אע"ג דקטנים הם מאד נראה להדיא לעינים, ואפשר ליזהר מהם, וממילא נכללו באיסור שרץ חמים, וא"א להתירם לאחר מיתתם. ושרצים אלו הרי הם ככל שרץ שמת ואינו ניכר כ"כ שהוא שרץ ועדיין נשאר באיסורו.

ב שרצים אלו אפילו במיתתם ניכרים בכוס של מים. ואע"ג דהרבה אנשים לא מרגישים בהם מחמת קוטנם, מ"מ אחר קצת רגילות בזה יכולים רוב בני אדם להכירם בכוס של מים, וא"כ תוי בניכר האיסור, וצריך לסנן כמו דאיתא בט"ו ואחרונים [יו"ד סי' ק"ד סק"ד] דאינו בטל מה"ת. ואפילו אם אינם ניכרים בכוס של מים מכ"מ כיון דאפשר לסנן ולהפריד האיסור אינו בטל (עיין ברמ"א סי' צח, ד) ואפילו באלף כמש"כ החכ"א כלל נא (ס' א, ג) [ועיין בש"ך ט"ז ופר"ח סי' ק"ד].

ג מה שיש אומרים דיש להתיר שרצים אלו מפני שמתהווים בבור ומותרים כמוש"כ בשו"ע יו"ד [סי' פ"ד ס"א] לכאורה אינו נכון בנידון שלנו ד"רעזערוואור" (RLOVRESER) בנוא יארק אין דינו כבור כיון דמים באים לשם ממעינות ומנחלים וממילא חשוב כנובעים, ואין דינו כבור בכה"ג, וגם המים זוחלים משם, ולא מקרי בור עי"ז דמושכים המים משם. ואין חילוק כמה דרובא דרובא מהמים שם אינם מושכים ועצורים בעצם, דסוף כל סוף המים באים לשם מהנחלים והמעיינות, וגם זוחלי המים משם, ודינו כנובעים ומושכים וגם אין חילוק כמה רוב המים שם באים ממי גשמים, דסוכ"ס המים זוחלים משם, ואין דינו כרבור, עי' פרמ"ג בש"ך סי' פ"ד סק"ח. ודין זה דבור אינו אלא בבריכות גדולות דאינם נובעים ואינם זוחלים משם כלל כמו שנראה מדרכי תשובה סי' פ"ד, עייש"ה. ובכה"ג דיש מוצא ובא במים (סמוך לכניסת המים וגם

במקום. יציאת המים משם) מסתבר דגם להפמ"ג במשב"ז (ס"ק א) מקרי בכה"ג "מושכין" ואינו דומה לבור דאינו מוצא ובא כלל, ע"ש. אבל באמת אחר שנתברר שרוב מים שם באים מנהרות ומעיינות ונחלים, פשוט דמקרי נובעים, ואסור אפילו אם אינם מושכים. ועיין ביו"ד (ס' רא, ס' י) דמכונא דאפילו היכא דהמים נקוים ועומדים דינם כמעין כיון שלא הפסיקו מהמעין ויכול ללטהר שם בזוחלין ע"ש. ולדעת כמה פוסקים דינם כמעין אפילו לענין טבילה זב ומצורע, ע"ש בפרישה (ס"ק כ"א) ע"פ המשנה (מקואות [פ' ה'-מ' א'] ובפרח [פ' ו'-מ' ה']), ולכן בענין שאלה דיין פשוט דמקרי נובעים ממילא אסור כל התולעים שם. ועיין בדברי חיים (ח"ב יו"ד ס' נד) שהחמיר אפילו היכא דאין דינו כמעין ואינו מטהר בזוחלין - דמכ"מ לענין שרץ ודאי מקרי ישם או נהר כיון דנתערב בימי נהר שנובע, ע"ש. וכ"ש "ברעזעוואר" שרוה מים נובעים מנהרות ומעיינות ודינו כמעין, דאין להקל כלל בזה.

ד] כיון דנמצאים שרצים אלו בהרבה שכונות בנוא יארק ומצויים הרבה שם, עכ"פ הוי כדין מיעוט המצוי בכל העיר, וצריך לסנן המים, ולכן אע"ג דלא שוה המציאות בזה בכל מקום ובכל זמן מ"מ יש ריעותא בכל המים, ולכן בכל השכונות שנמצאים בהן שרצים אלו חובה לסנן במים. ואסור לשתותם או לבשל בהם בלי סינון והשומר נפשו ירחק מזה מאד.

"הדברים האמורים לעיל ברורים הם.

ולבקשת הגאון הגדול פ"ה רבי דוד פיינשטיין שליט"א

הנה גם אני מצטרף להנ"ל

יוסף שלו, אלישיב

"לפי המציאות המובא לעיל

גם אני מסכים שאין להחיר"

חיים פינחס שיינבערג

הדפסה ברזולוציה מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

בית הלל - כ: קובץ >>קבצים וכתבי עת, ספרי זכרון ויובל<< { 3 } עמוד מס: 78 הודפס ע"י אוצר החכמה